

VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 118-0-Kž-08-000 109
Banja Luka, 14.10.2008. godine

U IME REPUBLIKE SRPSKE!

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Gorane Mikeš, kao predsjednika vijeća, te Redžiba Begića i Dragomira Miljevića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Slađane Suvajčević, u krivičnom predmetu protiv optuženog Z.Š., zbog produženog krivičnog djela silovanja iz člana 193. stav 2. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Republike Srpske, odlučujući o žalbi branioca optuženog Z.Š., N.R., advokata iz G., izjavljene protiv presude Okružnog suda u Banjoj Luci broj 011-0-K-08-000 005 od 16.4.2008. godine, nakon održane javne sjednice vijeća, u prisustvu Republičkog tužioca Svetlane Brković, optuženog i njegovog branioca N.R., advokata iz Gradiške, dana 14.10.2008. godine, donio je

P R E S U D U

Odbija se, kao neosnovana, žalba branioca optuženog Z.Š. i potvrđuje presuda Okružnog suda u Banjoj Luci broj 011-0-K-08-000 005 od 16.4.2008. godine

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanom presudom Okružnog suda u Banjoj Luci broj 011-0-K-08-000 005 od 16.4.2008. godine, optuženi Z.Š. oglašen je krivim zbog produženog krivičnog djela silovanja iz člana 193. stav 2. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Republike Srpske (u daljem tekstu: KZ RS) i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina. Na osnovu člana 96. stav 1., 2. i 3. Zakona o krivičnom postupku (u daljem tekstu: ZKP) optuženi je obavezan da snosi troškove krivičnog postupka u iznosu od 360,00 KM, te da plati paušal sudu u iznosu od 250,00 KM, sve u roku od 15 dana po pravosnažnosti presude, a pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Protiv navedene presude žalbu je blagovremeno izjavio branilac optuženog N.R., advokat iz G., i to zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, odluke o krivičnoj sankciji i odluke o troškovima krivičnog postupka, sa prijedlogom da se pobijana presuda preinači i optuženi oslobodi od optužbe, ili da se presuda ukine i vrati na ponovno suđenje.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Na sjednici drugostepenog vijeća Vrhovnog suda Republike Srpske, održane u smislu člana 310. ZKP, branilac optuženog je ostao kod svih razloga i prijedloga iz žalbe, a što je podržao i optuženi, dok je Republički tužilac Svetlana Brković predložila da se žalba odbije kao neosnovana i pobijana presuda potvrdi.

Ispitujući pobijanu presudu u dijelu koji se pobija žalbom, a u smislu člana 312. ZKP, odlučeno je kao u izreci iz slijedećih razloga:

U uvodu žalbe naznačeno je da se presuda pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, odluke o krivičnoj sankciji i odluke o troškovima krivičnog postupka. Međutim, analizirajući razloge žalbe, ovaj sud nalazi da se žalbeni razlozi odnose na osnov pobijanja presude zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, a iz tog osnova izvode se i povreda krivičnog zakona, te osporavanje pravilnosti izrečene odluke o kazni.

U razlozima žalbe istaknuto je da se bitna povreda odredaba krivičnog postupka sastoji u tome što se presuda zasniva na dokazu na kome se po zakonu presuda ne može zasnivati, te da je presuda nerazumljiva, protivrječna sama sebi i razlozima. Pri tome nije konkretizovano koji je to pravno nevaljan dokaz na kojem bi presuda bila zasnovana, a niti je opredjeljeno u čemu se ogleda nerazumljivost i protivrječnost presude. Šta se smatra pravno nevaljanim dokazima na kojima se ne može zasnivati sudska odluka, određeno je odredbama člana 10. ZKP, tako što je stavom 1. tog člana ustanovljena zabrana iznuđivanja priznanja osumnjičenog ili optuženog, kao i izjave bilo kojeg drugog lica, dok je prema stavu 2. i 3. istog člana zabranjeno zasnivanje odluke suda na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih Ustavom i međunarodnim ugovorima, koje je ratifikovala Bosna i Hercegovina, kao i dokazima koji su pribavljeni povredama ovog zakona, te dokazima izvedenim iz takvih dokaza. Kako žalba nije konkretizovala da se pobijana presuda zasniva na nekom od dokaza koji bi se mogao smatrati pravno nevaljanim, a takođe nije ukazala ni u čemu se ogleda eventualna nerazumljivost ili protivrječnost pobijane presude, to ovaj sud, kod takvog sadržaja žalbe, nije mogao ispitati pobijanu presudu u vezi sa bitnom povredom odredaba krivičnog postupka.

Po ocjeni ovog suda, nisu osnovani žalbeni prigovori branioca optuženog upućeni pravilnosti i potpunosti činjenične osnove pobijane presude. Ključni argumenti žalbe u ovom pravcu usmjereni su na negiranje izvršenja djela i s tim u vezi osporavanje vjerodostojnosti iskaza malodobne oštećene Ines Šabić. Ovakva tvrdnja je po nalaženju ovog suda neosnovana, jer se pobijana presuda sa razlogom oslonila na ubjedljiv i u svemu prihvatljiv iskaz malodobne oštećene. I po ocjeni ovog suda iskaz malodobne oštećene je dosljedan, vrlo uvjerljiv i okolnosan, jer sadrži činjenice i okolnosti koje je naprosto nemoguće izmisliti, ako se one u stvarnosti nisu desile. Ovaj sud takođe nalazi, a nasuprot prigovorima iz žalbe branioca optuženog, da prvostepeni sud pravilno zaključuje da ne postoje dokazi koji u bitnom dovode u sumnju iskaz malodobne oštećene i koji bi taj iskaz mogli obesnažiti, pa je prvostepeni sud pravilno postupio kada je iskaz malodobne oštećene prihvatio kao vjerodostojan. Istina, kako je to naglašeno i u obrazloženju pobijane presude, u iskazima malodobne oštećene datim u različitim fazama postupka, postoje izvjesne razlike, ali se te razlike ne tiču činjenica bitnih za postojanje krivičnog djela i krivične odgovornosti optuženog. Iskaz malodobne oštećene posredno je potvrđen i iskazima

svjedoka V.Š., majke malodobne oštećene, te J.K. i D.S., koji su svojim iskazima potvrdili da ih je malodobna oštećena upoznala sa inkriminiranim ponašanjem optuženog, koji je njen otac. U prilog vjerodostojnosti iskaza malodobne oštećene govori i nalaz i mišljenje vještaka specijaliste traumatske psihologije R.R., koja je na bazi rezultata psihološkog pregleda i intervjua sa oštećenom, te sagledavanja uslova u kojima je malodobna oštećena živjela i u kojima sada živi, sačinila nalaz i mišljenje po kojem je malodobna oštećena dobrih intelektualnih sposobnosti, koje spadaju u gornju granicu prosjeka, dobrih socijalnih sposobnosti, ali sa dominantnim simptomima potiskivanja i izbjegavanja traumatskih sjećanja, što je stavlja u situaciju napetosti i hiperpobuđenosti, te da ista nije sklona izmišljanju i pravljenju konstrukcija događaja. Jedini dokaz koji se konfrontira iskazu malodobne oštećene je iskaz svjedokinje Z.M., direktorice Osnovne škole koju je pohađala malodobna oštećena, koja nije potvrdila njen iskaz u dijelu u kojem tvrdi da je ovoj svjedokinji prijavila predmetni događaj. Međutim, iskaz svjedokinje Z.M. je i po ocjeni ovog suda od strane prvostepenog suda u ovom dijelu pravilno ocjenjen neprihvatljivim, iz razloga što jedino ova svjedokinja nije potvrdila da je dobila takva saznanja od strane malodobne oštećene, a za razliku od svjedoka V.Š., J.K. i D.S., kao i zbog toga što je takav njen iskaz opovrgnut ne samo iskazom malodobne oštećene, nego i iskazom svjedoka D.S., koji potvrđuje da se sastao sa ovom svjedokinjom na njen zahtjev, te da ga je ona tom prilikom pitala da li je upoznat sa maltretiranjem malodobne oštećene od strane njenog oca, rekavši da joj je to malodobna oštećena prijavila. Pored toga treba naglasiti da i svjedokinja V.Š. svojim iskazom posredno potvrđuje da je direktorica škole Z.M. bila upoznata sa ovim događajem, a što je saznala iz razgovora sa optuženim, koji joj se požalio da ga je malodobna oštećena prijavila direktorici škole da ju je pokušao silovati. Iz svih tih razloga prvostepeni sud je pravilno postupio kada je iskaz svjedokinje Z.M. u ovom dijelu ocjenio nevjerodostojnim, nalazeći da je takav iskaz svjedokinje dat sa ciljem izbjegavanja odgovornosti za posljedice neprijavlivanja ovog događaja nadležnim organima. Utemeljujući činjeničnu osnovu pobijane presude na vjerodostojnom iskazu malodobne oštećene prvostepeni sud nije, a kako se to ističe u žalbi, nepravilno ili nepotpuno utvrdio činjenično stanje, pa sve prigovore koji su s tim u vezi izneseni u žalbi ovaj sud ocjenjuje neosnovanim.

Žalbeni prigovori kojima se ukazuje na neprecizno označenje vremena izvršenja krivičnog djela, u kom pravcu je optužnica izmjenjena na glavnom pretresu, kao rezultat prilagođavanja iste iskazu malodobne oštećene i ostalim provedenim dokazima, nema značaj koji mu žalba pridaje i na ovaj način nije dovedena u sumnju vjerodostojnost iskaza oštećene, a posebno kada se ima u vidu opisani vremenski kontekst događanja (u vrijeme kada je majka optuženog otišla u B. i kada je optuženi ostao sam sa malodobnom oštećenom), koji nije sporan ni po odbrani. Isto se odnosi i na ukazivanje na razlike između iskaza malodobne oštećene i svjedoka V.Š. i J.K. Razlika u iskazima malodobne oštećene i svjedokinje V.Š. u pogledu vremena kada je obavljen telefonski razgovor između nje i malodobne oštećene u kojem je malodobna oštećena potvrdila svjedokinji predmetno ponašanje optuženog, nije odlučna činjenica i kao takva ne dovodi u sumnju vjerodostojnost iskaza malodobne oštećene. Sa aspekta vjerodostojnosti iskaza oštećene pogotovo nije od značaja to što, kako se ističe u žalbi, svjedokinja J.K. nije potvrdila iskaz malodobne oštećene u dijelu u kojem tvrdi da je ova svjedokinja odbila dolaziti njenoj kući i to zbog njenog oca, obrazlažući to riječima "kada je to učinio tebi, kao svojoj kćerki, što bi tek učinio meni". Ni u načinu ispitivanja oštećene na glavnom pretresu, ovaj sud ne nalazi ništa sporno, a što bi moglo biti od uticaja na ocjenu vjerodostojnosti iskaza oštećene.

Pitanja koja je tužilac postavio oštećenoj prilikom direktnog ispitivanja, a koja su potencirana u žalbi, očigledno su u funkciji razjašnjenja iskaza svjedokinje, a u što se ovaj sud uvjerio nakon preslušavanja iskaza malodobne oštećene sa glavnog pretresa. Kada se ima u vidu da je oštećena iskaz na glavnom pretresom pred prvostepenim sudom dala 17.3.2008. godine, dakle, skoro tri godine od događaja koji su predmet optužbe, razumljivo je i nesjećanje svjedokinje za sve detalje događaja. Sumnju u vjerodostojnost iskaza oštećene, po ocjeni ovog suda, ne unosi ni u žalbi potencirana činjenica o tome da je oštećena u kritično vrijeme popustila u učenju, da je počela da bježi od kuće i da je njena baka R.M., koja joj je bila određena za staraoca, prijavila Centru ... da nad oštećenom ne može da vrši nadzor i starateljstvo. U vezi s tim ovaj sud nalazi da se i iskazom malodobne oštećene potvrđuje da je optuženi od strane malodobne oštećene bio upoznat sa njenim ranijim ponašanjem, pa da je takvim njenim ponašanjem pravdao svoje ponašanje prema malodobnoj oštećenoj, tako da i u ovom dijelu iskaz malodobne oštećene nalazi svoju potvrdu. Vezano za žalbene prigovore kojima se ukazuje na dio iskaza svjedoka D.S. u kojem ističe da on nije vjerovao oštećenoj kada mu je saopštila kako se optuženi ponaša prema njoj, jer je ubrzo nakon tog saopštenja prestala plakati i počela se normalno ponašati, kao i zbog toga što takvo ponašanje optuženog nije odmah prijavila, ovaj sud nalazi da takva tvrdnja predstavlja stav svjedoka, koji kao takav ne umanjuje vjerodostojnost iskaza malodobne oštećene. Pored toga, a za ocjenu ovakvog pomalo atipičnog ponašanja žrtve seksualnog zlostavljanja, treba imati u vidu nalaz i mišljenje vještaka psihologa R.R., prema kojem je kod oštećene prisutan mehanizam potiskivanja i izbjegavanja traumatskih sjećanja. Takođe, s tim u vezi treba imati u vidu i iskaz malodobne oštećene kada tvrdi da je ona doživjela razočarenje kada je direktorica škole Z.M. odbila da po njenoj prijavi preduzme određene mjere, prije svega da je uputi na pregled, te na njen stav da događaj ne treba nikome prijavljivati, jer da joj niko neće vjerovati. Ovaj sud ne prihvata ni u žalbi datu ocjenu nalaza i mišljenja vještaka R.R., prema kojoj je taj nalaz i mišljenje proizvoljan i izmišljen, a pri čemu se iz konteksta cjelokupnog nalaza i mišljenja izvlači samo jedan dio koji vještak bazira na onome što mu je malodobna oštećena iznijela u intervjuu, a tiče se stava malodobne oštećene u odnosu na njenu baku R.M. Time se po ocjeni ovog suda ne dovodi u sumnju ocjena iz pobijane presude o prihvatljivosti tog nalaza i mišljenja u pogledu utemeljenosti i stručnosti, a obzirom na dugogodišnje radno iskustvo vještaka od oko trideset godina. Nije osnovan ni žalbeni prigovor o neosnovanom neprihvatanju kao dokaza presude o razvodu braka između optuženog i V.Š. Preslušavanjem tonskog zapisa toka glavnog pretresa ovaj sud nalazi da je tačna konstatacija u obrazloženju pobijane presude da je od strane branioca optuženog sudu dostavljena neovjerena fotokopija presude Osnovnog suda u Gradišci broj P-533/03 od 15.9.2006. godine, te da branilac optuženog nije postupio po nalogu predsjednika vijeća da sudu na slijedećem glavnom pretresu dostavi navedenu presudu u originalu ili ovjerenoj fotokopiji. Osim toga, u žalbi se ne navodi šta bi se bitno za pravilno utvrđenje činjeničnog stanja dokazalo tim dokazom. Prema stanju spisa ovog predmeta nema potvrde o tome da je odbrana optuženog tokom postupka predlagala provođenje dokaza uvidom u đачki zdravstveni karton majke malodobne oštećene V.Š. rođene Š., a da je provođenje tog dokaza od strane prvostepenog suda odbijeno, pa je dostavljanje tog dokaza uz žalbu protivno odredbi člana 301. stav 4. ZKP prema kojoj se u žalbi mogu iznositi novi dokazi koji i pored dužne pažnje i opreza nisu mogli biti izneseni na glavnom pretresu i po kojoj je žalilac dužan da navede razloge zašto te dokaze ranije nije iznio. Na kraju, na sve prigovore iz žalbe u vezi sa osporavanjem vjerodostojnosti iskaza malodobne oštećene i tvrdnje o izmišljenosti i osvetničkoj iskonstruisanosti njenog iskaza u

odnosu na optuženog, ovaj sud ukazuje, a kako to pravilno zaključuje i pobijana presuda, da ova svjedokinja, posebno obzirom na srodstvo sa optuženim, nema nikakvog razloga da lažno tereti optuženog i da u tome ustrajava, a posebno kada se ima u vidu da je od početka školske godine u 2005. godini počela da živi u T. sa djedom po majci, te što od tada optuženi sa njom ne ostvaruje nikakav kontakt, pa zbog toga nije opravdana tvrdnja optuženog da mu se malodobna oštećena na ovaj način sveti zbog njegove strogosti prouzrokovane njenim neprimjerenim ponašanjem.

Kako se prema razlozima žalbe povreda krivičnog zakona, kao osnov za pobijane presude, veže isključivo za prigovore kojima se osporava pravilnost i potpunost utvrđenog činjeničnog stanja, samom ocjenom tih prigovora kao neosnovanih, proizilazi neosnovanost žalbe i u vezi sa ovom u žalbi navedenom povredom.

Ispitujući pobijanu presudu u dijelu odluke o kazni, a u vezi sa u žalbi istaknutom povredom po ovom osnovu, ovaj sud nalazi da je žalba i u tom pogledu neosnovana. Obzirom na težinu počinjenog krivičnog djela i stepen krivične odgovornosti optuženog, otežavajuće okolnosti koje pobijana presuda pravilno naglašava i koje se kao takve žalbom ne dovode u sumnju (srodstvo optuženog i oštećene, produženo krivično djelo i s tim u vezi iskazana upornost optuženog u izvršenju djela, posljedice djela po malodobnu oštećenu) kao i izostanak bilo koje olakšavajuće okolnosti, a na čije postojanje ni žalba ne ukazuje, ovaj sud nalazi da u konkretnom slučaju nema mjesta izricanju kazne u kraćem vremenskom trajanju od izrečene kazne zatvora od pet godina.

Kako žalba ni jednom riječju nije konkretizovala razloge osporavanja presude u dijelu odluke o troškovima krivičnog postupka, to se u tom dijelu presuda nije mogla ni ispitati u vezi sa žalbom.

Iz svih navedenih razloga, a na osnovu člana 319. ZKP, žalbu branioca optuženog valjalo je odbiti kao neosnovanu i prvostepenu presudu potvrditi.

Zapisničar
Slađana Suvajčević

Predsjednik vijeća
Gorana Mikeš

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić